

TÉMA 9: BOH - SYN

Prehľad témy

Ježiš Kristus je Alfou a Omegou vesmíru, Spasiteľom sveta, začiatkom a koncom kresťanskej skúsenosti. Ale kým naozaj je? Ako dobre poznáme a rozumieme Tomu, ktorý tvrdil, že je Bohom v ľudskom tele?

V tejto téme:

- Budeme skúmať biblický portrét Ježiša, hľadiac na neho novými očami.
- Blížšie sa pozrieme na mimoriadne vyjadrenie Božieho charakteru a lásky v osobe Krista.
- Budeme sa usilovať prehĺbiť náš dôverný vzťah s Bohom prostredníctvom budovania bližšieho vzťahu s jeho Synom.
- Naučíme sa, ako rásť v našej láske k Ježišovi, ktorý je náš Spasiteľ a Priateľ.

Pochopenie témy

Ježiš určite zmenil svet. Kresťania jeho meno vyslovujú s úctou a láskou. Neveriaci používajú jeho meno ako eufemizmus. Ale kým Ježiš naozaj je? Kresťania tvrdia, že je Bohom v tele, ale ako môže byť človek Bohom vesmíru? A nerozpoznali by ľudia Boha vesmíru okamžite? Prečo tak veľa jeho súčasníkov malo problémy s určením jeho identity? Je možné, aby mnohí ľudia isté fakty o Ježišovi prijali v dôsledku tradície a kultúry, ale zlyhali v pochopení komplexnosti a neobyčajnosti jeho osoby? Ak je naozaj Bohom v ľudskom tele, ako to ovplyvňuje náš koncept Boha a takisto aj našu schopnosť mať s ním blízky vzťah dôvery?

Výroky

(Výroky sú úryvky a citáty, ktoré vás majú priviesť k uvažovaniu o téme. Môžu a nemusia odrážať biblickú múdrosť.)

„Poznám ľudí, a hovorím vám, že Ježiš Kristus nie je človekom... Na Kristovi ma udivuje všetko. Jeho duch ma zaskočí a jeho vôľa ma mätie. Nie je možné ho porovnávať s nikým na svete.“ – Napoleon Bonaparte

„Ježiš je mojím najlepším priateľom!“

„Chystám sa napísať knihu. Nazvem ju: *Ježiš Kristus, super žaba.*“

– Madalyn Murray O'Hare, ateistka

„Neskôr znovu prechádzal cez dedinu, keď okolo utekal chlapec a vrazil mu do ramena. Ježiš sa nahneval a povedal mu: „Vo svojej ceste nebudeš ďalej pokračovať.“ A zrazu chlapec spadol na zem a zomrel.“ – *Detské evanjelium podľa Tomáša 4:1,2* (falošné evanjelium z konca druhého storočia)

„Obyčajný človek, ktorý by tvrdil podobné veci ako Ježiš, by nemohol byť veľkým učiteľom morálky. Bol by to buď blázon – asi na takej úrovni ako človek, ktorý o sebe vyhlasuje, že je pečené volské oko – alebo by bol samotným diablom“

z pekla. Musíte si vybrať. Buď tento človek bol a je Božím Synom, alebo bol šialencom či snáď ešte niekým horším.“ – C.S. Lewis

„Kristus kréda a dogmy... už viac nemôže prikazovať, aby s ním súhlasili tí, ktorí videli nebo cez Galileov teleskop. Staré božstvá a démoni boli z nebeskej oblohy odstránené týmto pozoruhodným ďalekohľadom.“

– Robert Funk, *Ježišova škola*

„Aký priateľ je náš Ježiš! Za náš hriech mrel na kríži. Šťastný, kto sa v Jeho mene, k trónu slávy priblíži... Keď nás ľudská stihne zrada, on je verným priateľom. Kto sa s vierou k Nemu vinie, odpočinok nájde v ňom.“

– známa kresťanská pieseň, autor J.Scriven

„Nemýľte sa: ak teda bol vôbec vzkriesený, bolo vzkriesené jeho telo; ak sa proces rozpadu buniek nezvrátil, ak sa molekuly znovu nespojili, ak aminokyseliny znovu nezreagovali, cirkev padne.“ – John Updike, autor románov

„Boh s nami dnes plače, aby sme sa jedného dňa mohli spolu s ním smiať.“

– Jürgen Moltmann, teológ

„Niekedy si myslím, že by bolo ľahšie, keby nám Boh dal sadu myšlienok, ktoré by sme mohli zvažovať a pretriasať a potom sa rozhodnúť, či ich prijmeme alebo odmietneme. On to neurobil. Dal sám seba samého vo forme ľudskej osoby.“

– Philip Yancey

Príklad zo života

Filip

Váš starší brat Filip sa odjakživa zaujímal o duchovné veci. Keď ste boli deti, jeho extrémna nedeľná veselosť vás vždy neskutočne otravovala. Napokon, nemal by to byť deň odpočinku? Filip tiež veľa čítal, aby uspokojil svoj duchovný hlad. Zakaždým, keď sa s ním rozprávate, vám hovorí o novej knihe, ktorú práve číta. Témy kníh sa týkajú náboženstva, spirituality alebo Biblie.

Nedávno začal čítať materiál, ktorý vydala „Ježišova škola,“ skupina vzdelancov so svojším prístupom k Novej zmluve. Počas Filipovho rozprávania o knihe je stále viac a viac zjavnejším, že jeho pohľad na Krista sa zmenil. „Pomohla mi (tá kniha) uvedomiť si, že Ježiš bol naozaj len inteligentným mudrcom. Jeho hlavným poslanstvom bolo to, že Boh je láska a že ľudia by mali žiť dobrý život a milovať jeden druhého. Jeho nezaujímal učenie, ale láska. Zdá sa mi, že podstatou kresťanstva je jednoducho nasledovať jeho príklad.“

Ako by ste Filipovi odpovedali?

Aká hlavná otázka alebo téma tu stojí pred nami?

Štúdium Písma

Ján 7:1-52

Potom Ježiš chodil po Galilei. Nechcel totiž chodiť po Judsku, lebo Židia ho chceli zabiť. 2 Blížil sa však židovský sviatok, slávnosť stánkov. 3 Tu mu jeho bratia povedali: Odíď odtiaľto a choď do Judska, aby aj tvoji učeníci videli skutky, ktoré konáš! 4 Veď nikto nerobí nič v skrytosti, ale chce byť verejne známy. Ak robíš takéto veci, ukáž sa svetu. 5 Totiž ani jeho bratia neverili v neho.

6 Ježiš im povedal: Môj čas ešte nenastal, ale pre vás je stále vhodný čas. 7 Vás nemôže svet nenávidieť, ale mňa nenávidí, pretože o ňom svedčím, že skutky, ktoré koná, sú zlé. 8 Vy choďte na sviatky! Ja na tieto sviatky nejdem, lebo môj čas sa ešte nenaplnil. 9 Toto im povedal a zostal v Galilei.

10 Keď jeho bratia odišli na sviatky, šiel aj on, no nie verejne, ale akoby potajomky. 11 Židia ho na slávnostiach hľadali a hovorili: Kdeže je?

12 Aj v zástupoch sa o ňom veľa rozprávalo. Jedni vraveli: Je dobrý!

Iní tvrdili: Nie je, iba čo zväzda ľud! 13 Nik však o ňom nehovoril verejne zo strachu pred Židmi.

14 Keď už prešla polovica sviatkov, vystúpil Ježiš hore do chrámu a vyučoval. 15 Židia sa čudovali a hovorili: Ako to, že sa tento vyzná v Písmach, hoci sa neučil? 16 Ježiš im odpovedal: Moje učenie nie je moje, ale toho, ktorý ma poslal. 17 Ak niekto chce plniť jeho vôľu, spozná, či je toto učenie z Boha, alebo či hovorím sám od seba. 18 Kto hovorí sám od seba, hľadá svoju vlastnú slávu. Ale kto hľadá slávu toho, ktorý ho poslal, ten je pravdivý a niet v ňom nepravosti. 19 Či vám Mojžiš nedal zákon? Nik z vás však zákon neplní. Prečo ma chcete zabiť?

20 Zástup odpovedal: Si posadnutý démonom. Ktože ťa chce zabiť?

21 Ježiš im odpovedal: Jeden skutok som vykonal a všetci sa čudujete. 22 Pretože vám Mojžiš dal obriezku — hoci nepochádza od Mojžiša, ale od otcov — obrezávate človeka aj v sobotu. 23 Ak človek prijíma obriezku v sobotu, aby sa neporušil Mojžišov zákon, prečo sa potom hneváte na mňa, že som v sobotu uzdravil celého človeka? 24 Nesúďte podľa vzhľadu, ale súďte spravodlivo!

25 Nato sa ozvali niektorí Jeruzalemčania: Či to nie je ten, ktorého chcú zabiť? 26 Pozrite, hovorí verejne, a nič mu nepovedia. Vari už aj poprední muži naozaj spoznali, že je to Mesiáš? 27 Lenže o tomto vieme, odkiaľ je, keď však príde Mesiáš, nik nebude vedieť, odkiaľ je.

28 Keď Ježiš učil v chráme, zvolal: Aj ma poznáte, aj viete, odkiaľ som. No ja som neprišiel sám od seba, ale pravdivý je ten, ktorý ma poslal, a toho vy nepoznate. 29 Ja ho poznám, lebo som od neho a on ma poslal.

30 Chceli ho teda chytiť, ale nik nepoložil na neho ruku, lebo ešte neprišla jeho hodina. 31 Mnohí zo zástupu však uverili v neho a hovorili: Urobí azda Mesiáš, keď príde, viac znamení ako tento?

32 Farizeji počuli, že to zástup hovorí o ňom. Veľkňazi a farizeji poslali sluhov, aby ho chytili.

33 No vtedy povedal Ježiš: Ešte krátky čas som s vami a potom pôjdem k tomu, ktorý ma poslal. 34 Budete ma hľadať, a nenájdete ma; kde som ja, ta vy prísť nemôžete.

35 Vtedy si Židia medzi sebou hovorili: Kam chce odísť, že ho nenájdeme? Chce ísť azda do gréckej diaspóry a učiť Grékov? 36 Čo je to za reč, ktorú povedal: Budete ma hľadať, a nenájdete ma; kde som ja, ta vy prísť nemôžete?

37 Posledný veľký deň sviatkov Ježiš vstal a zvolal: Ak je niekto smädný, nech príde ku mne a nech sa napije ten, 38 kto verí vo mňa. Ako hovorí Písmo: Prúdy živej vody budú tiecť z jeho vnútra. 39 To povedal o Duchu, ktorého mali prijať tí, čo v neho uveria. Duch totiž ešte nebol, lebo Ježiš ešte nebol oslávený.

40 Niektorí zo zástupu, čo počuli tieto slová, povedali: Je to naozaj prorok.

41 Iní tvrdili: Je to Mesiáš!

Ďalší však namietali: Vari Mesiáš príde z Galiley? 42 Či Písmo nehovorí, že Mesiáš vzíde z Dávidovho potomstva, z mestečka Betlehema, v ktorom býval Dávid? 43 A tak vznikla v zástupe preňho roztržka. 44 Niektorí z nich ho chceli chytiť, ale nik nepoložil na neho ruku.

45 Sluhovia sa vrátili k veľkňazom a farizejom a tí sa ich opýtali: Prečo ste ho nepriviedli?

46 Sluhovia odpovedali: Človek takto nikdy nehovoril.

47 Tu im farizeji vyčítali: Hádame ste sa nedali aj vy zviest' 48 Uveril v neho azda niekto z popredných mužov alebo z farizejov? 49 Ale tento zástup, ktorý nepozná zákon, je prekliaty!

50 Tu im povedal Nikodém, jeden z nich, ktorý bol predtým za Ježišom: 51 Či náš zákon súdi človeka skôr, než ho vypočuje a zistí, čo robí?

52 Odpovedali mu: Nie si aj ty z Galiley? Skúmaj Písma a uvidíš, že z Galiley prorok nepovstane.

Ako na Ježiša podľa Jána 7 reagovali nasledovní ľudia:

Jeho bratia?

Zástupy?

Chrámová stráž?

Nikodém?

Židovskí vodcovia (Židia, veľkňazi a farizeji)?

Tieto početné reakcie na Ježiša, ktoré vidíme v siedmej kapitole Jána, ilustrujú skutočnosť, že neexistoval jednotný názor na Mesiáša, Božieho pomazaného vysloboditeľa, ani na to, aký bude, keď príde. (Slovo „Mesiáš“ pochádza z hebrejského slova, ktoré znamená „pomazať“, oddeliť bokom pre službu. V Starej zmluve boli olejom pomazávaní proroci, kňazi a králi. Gréckym ekvivalentom pre slovo „Mesiáš“ je „Kristus,“ ten, o ktorého príchode v tejto kapitole ľudia a náboženski vodcovia diskutujú. Zatiaľ čo my používame výraz Kristus vo význame priezviska – „Ježiš Kristus“ – pôvodne to bolo používané v zmysle: „Ježiš, ten Kristus,“ to znamená „Ježiš, ten Pomazaný, Mesiáš.“)

Hoci si Židia v prvom storočí neboli presne istí, kto alebo aký bude Mesiáš/Kristus, na základe starozmluvného proroctva sa všeobecne verilo, že bude

pochádzať z Dávidovho rodu (2Samuelova 7:14) a bude mocným kráľovským vládcom (Daniel 9:25; Žalm 2 a 11) — možno to dokonca bude super-človek – a bude z mesta Dávidovho, Betlehemu (Micheáš 5:2). Možno si spomínate, že Ježiš sa narodil v Betleheme, keď tam jeho rodičia museli ísť kvôli sčítaniu ľudu, ale vyrástol v Nazarete, provinčnom meste, z ktorého sa ľudia vysmievali a ktoré zosmiešňovali.

Keďže ľudia toľké roky žili pod jarmom rímskej okupácie, veľmi dúfali v to, že povstane ďalší taký kráľ, ako bol Dávid, oslobodí ich a v Izraeli ustanoví Božiu vládu, ktorá sa potom rozšíri do celého sveta. My vieme, že tieto proroctvá budú naplnené pri Kristovom druhom príchode, oni však očakávali ich naplnenie počas svojho života. Ježiš jednoducho neulahodil ich predstave o Mesiášovi. Aj keď Ježiš vyučoval s autoritou a robil zázračné činy, nenosil so sebou meč, ani nevedol armádu. Dokonca do Jeruzalema nevstúpil na bielom tátošovi ale na pokornom osliatku. Nie je preto veľmi prekvapujúce, že farizejov popudilo, keď ho ľudia vyhlásili za kráľa kričiac: „Hosana Synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!“ (Matúš 21:9,15). A keď Ježiš kritizoval tradíciu farizejov, uzavreli to tak, že bol podvodníkom. Nielenže mal podľa nich od Mesiáša ďaleko, dokonca verili tomu, že Ježiš komplikuje príchod pravému Mesiášovi! Okrem toho považovali jeho tvrdenia za extrémne rúhačské a hodné smrti.

O čo sebe tvrdí Ježiš v Jánovi 7?

Izaiáš 53:2-7

Vyrástol pred ním ako výhonok, ako koreň zo suchej zeme. Nemá podobu ani krásu, aby sme na neho hľadeli, ani výzor, aby sme po ňom túžili. 3 Opovrhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred ktorým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a my sme si ho nevážili. 4 Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opovrhnutý. 5 On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdrvený za naše neprávosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie. 6 Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou, ale Hospodín na neho uvalil neprávosti nás všetkých. 7 Bol trápený a on sa nechal ponížovať, neotvoril ústa, ako baránok vedený na zabitie; neotvoril ústa ako ovca, ktorá onemie pred strihačom.

Tento prorocký opis Ježiša bol zapísaný sedemsto rokov predtým, ako sa on čo i len narodil, a je súčasťou obľúbenej kapitoly, ktorá sa často nazýva „Obraz trpiaceho služobníka.“

Aký obraz osoby Ježiša a jeho misie sa z tejto pasáže vynára?

Hebrejom 4:14-16

Keďže máme vznešeného veľkňaza, ktorý prenikol nebesia, Ježiša, Božieho Syna, držíme sa vyznania. 15 Veď nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol spolúčiť s našimi slabosťami, ale veľkňaza, ktorý bol vo všetkom skúšaný, ale nedopustil sa hriechu. 16 Pristúpme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravý čas.

V čom inkarnácia (t.j. to, že Ježiš vzal na seba ľudské telo) mení Božiu schopnosť rozumieť našim slabostiam?

Čo to mení na jeho schopnosti mať s nami dôverný vzťah?

Kolosanom 1:13-22

On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, 14 v ktorom máme vykúpenie a odpustenie hriechov.

15 On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého stvorenia. 16 Veď v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho. 17 A on je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom. 18 On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby tak mal vo všetkom prvenstvo. 19 Veď Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť 20 a aby skrze neho a v ňom zmieril všetko, čo je na zemi i v nebesiach, keď nastolil pokoj preliatím jeho krvi na kríži.

21 Aj vás, ktorí ste kedysi boli odcudzení a nepriateľskí k Bohu svojím zmýšľaním a zlými skutkami, 22 teraz s ním zmieril, keď vo svojom pozemskom tele podstúpil smrť, aby vás postavil pred Božiu tvár svätých, nepoškvrnených a bezúhonných...

Urobte zoznam rozličných titulov a opisov, ktoré Pavol v tomto oddiele vzťahuje na Ježiša.

Čo pre nás Ježiš dosiahol?

Nicejské krédo, r. 325 po Kr.

Veríme v jedného Boha, Otca, Všemohúceho, Stvoriteľa všetkých vecí viditeľných i neviditeľných. A v jedného Pána Ježiša Krista, Syna Božieho, zrodeného z Otca, Jednorodného, jednej podstaty s Otcem; Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, Pravého Boha z Boha pravého, zrodeného súpodstatného s Otcem, skrze ktorého bolo všetko stvorené, na nebi aj na zemi; ktorý pre nás ľudí a pre naše spasenie zostúpil z nebies a vtelil sa a stal sa človekom, trpel a na tretí deň vstal z mŕtvych, vystúpil na nebesá a príde súdiť živých i mŕtvych.

Ako už bolo spomenuté v Téme 2, kréda cirkvi nie sú inšpirované rovnakým spôsobom, ako je inšpirované Písmo. Vzišli z rokov premýšľania a vyučovania Písma. Bez ohľadu na našu cirkevnú tradíciu, kréda ovplyvňujú naše porozumenie biblickej pravdy viac, než si uvedomujeme.

Nicejské krédo vzniklo počas koncilu v Niceji, čo bol najdôležitejší koncil ranej cirkvi. Vládca Konštantín, ktorý kresťanstvo ustanovil za oficiálne štátne náboženstvo, zvolal koncil so zámerom vyriešiť vážnu teologickú diskusiu medzi vodcami cirkvi v jeho ríši.

Na koncile boli tri skupiny. Ariáni, nasledujúci Ária, vodcu severoafrickej cirkvi, učili, že „Ježiš neexistoval vždy... bol čas, kedy nebol.“ Pre Ariánov bol Ježiš Spasiteľom, najväčším stvorením zo všetkých, ale bol stvorený z ničoho. Na druhej strane sporu bola skupina, ktorej hlavným hovorcom bol Atanázius. Táto skupina silne verila v plnú božskosť Syna, v jeho večnú existenciu, a v jeho zhodnú podstatu s Otcem. Medzi nimi bola najväčšia skupina, ktorá chcela zachovať status quo.

Táto skupina navrhovala, aby koncil prijal doktrinálny výrok hovoriaci, že Ježiš bol *podobnej* substancie alebo podstaty či bytia (grécke slovo je *homoiousios*) ako Otec. Ariáni s tým súhlasili a zdalo sa, ako keby táto definícia Kristovho vzťahu k Otcovi prevládla. Keby to presadili, celé dejiny cirkvi by vyzerali úplne inak.

Ale Atanázius a jeho podporovatelia sa nevzdali, až kým Konštantín nenavrhol vsuvku do pôvodného výrazu - v znení *homoousios*, čo znamená „rovnakej podstaty alebo bytia ako Otec.“ Alister McGrath píše: „Zúrivá diskusia podnietila Gibbona k tomu, aby vo svojej knihe *Úpadok a pád Rímskej ríše* uviedol, že nikdy predtým sa nepremrhlo toľko energie nad jedinou samohláskou.... Toto prehlásenie je všeobecne považované za meradlo kristologickej ortodoxie v rámci hlavných kresťanských cirkví, či už protestantských, katolíckych alebo pravoslávnych.“

Nahliadnutie do iných zdrojov

„Čo všetko mení”, Philip Yancey.

Kapitola štrnásť z knihy *The Jesus I Never Knew*. Copyright © 1995. V origináli Použité s povolením Zondervan Publishing House. Všetky práva vyhradené. Česky: *Ježíš, jak jsem ho neznal*, Návrat domů, Praha 2002.

Jeden osamotený život

Narodil sa v nenápadnej dedinke ako dieťa obyčajnej ženy.

V tichosti vyrástol v inej dedine, kde pracoval v tesárskej dielni až do svojich tridsiatich rokov. Potom bol tri roky potulným kazateľom.

Nikdy nenapísal žiadnu knihu. Nikdy nezastával žiaden úrad. Nikdy si nezaložil rodinu, ani nevlastnil dom. Nechodil na univerzitu. Nikdy nenavštívil veľké mesto. Nikdy necestoval ďalej ako tristo kilometrov z miesta, kde sa narodil. Zvyčajne nerobil to, čo by väčšina ľudí spájala s pôsobením významnej osobnosti.

Nemal žiadne odporúčania, iba seba samého.

Mal iba tridsaťtri rokov, keď sa proti nemu obrátila verejná mienka. Jeho priatelia utiekli. Bol vydaný svojim nepriateľom a prešiel si výsmechom súdu. Bol pribitý na kríž medzi dvoch zločincov. Zatiaľ čo zomieral, jeho kati losovali o jeho oblečenie, jediný majetok, ktorý tu na zemi mal. Keď bol mŕtvy, vďaka súcitnému priateľovi ho položili do požičaného hrobu.

Prešlo dvadsať storočí a ešte aj dnes zostáva ústrednou postavou ľudskej rasy a vodcom napredovania ľudstva. Všetky armády, aké kedy pochodovali, všetky námorné flotily, aké sa kedy plavili, všetky parlamenty, ktoré kedy zasadali, všetci králi, ktorí kedy vládli, to všetko spolu neovplyvnilo život človeka na tejto planéte tak veľmi ako tento jeden osamotený život.

Čo všetko mení

Z knihy *The Jesus I Never Knew*, Philip Yancey.

Scott Peck píše o tom, že evanjeliá spočiatku otváral s nedôverou. Domnieval sa, že nájde propagačné materiály spísané autormi, ktorí Ježišov životopis tu a tam poopravili a prikráslili. Samotné evanjeliá ho však vyviedli z omylu.

... totálne ma omráčila neobyčajná *reálnosť* toto muža, ktorého som v evanjeliách našiel. Objavil som človeka, ktorý bol takmer bez prestania frustrovaný. Jeho frustrácia vystupuje prakticky z každej stránky: „Čo vám mám povedať? Koľkokrát vám to mám povedať? Čo mám urobiť, aby som k vám prenikol?“

Tiež som objavil človeka, ktorý bol často smutný a niekedy v depresii a ktorý sa čo chvíľu bál a bol vystrašený ... Človeka, ktorý bol strašne osamelý a ktorý napriek tomu často zúfalo túžil po samote. Objavil som človeka tak neveriteľne

skutočného, že si ho nikto ani vymyslieť nemohol.

Javilo sa mi to tak, že pokiaľ by ti, čo spísali evanjeliá sklzli do prikrášľovania skutočnosti príťažlivej pre verejnosť, ako som sa najprv domnieval, vytvorili by takého Ježiša, ktorého sa drvivá väčšina kresťanov akoby stále vytvoriť snaží... so sladkým, nehasnúcim úsmevom na tvári, ako potľapkáva malé deti po hlave, len tak sa túla po krajine so svojou nevzrušenou, neotrasiteľnou vyrovnanosťou, „bohorovným pokojom“... Ale Ježiš evanjelií - ktorý, ako niektorí upozorňujú, je najlepšie stráženým tajomstvom kresťanstva - nemal veľa „pokoj v duši“, tak ako svet pokoj v duši či „pokoj mysle“ bežne chápe, a pokiaľ my môžeme byť jeho nasledovníci, tak snáď ani my nebudeme mať pokoj v duši.

Ako poznať „skutočného Ježiša“, ktorému sa Scott Peck priblížil? V tejto knihe som sa vedome pokúsil pozeráť sa na Ježiša „zdola“, čo najlepšie pochopiť, aké to asi bolo osobne

sledovať mimoriadne udalosti, ktoré sa odohrávali v Galileji a v Judsku. Rovnako ako Scotta Pecka aj mňa ohromilo, čo som objavil.

Ikony pravoslávnej cirkvi, farebné vitráže európskych katedrál, obrazy z nedeľných škôl v presbyteriánskej Amerike, tieto všetky zobrazujú nevzrušeného, „krotkého“ Ježiša. Avšak Ježiš, s ktorým som sa stretol v evanjeliách, bol všetko, len nie krotký. Bol drsne úprimný, v niektorých situáciách sa preto zdal vyložene netaktný. Málokto sa s ním cítil dobre; a tí, ktorým s ním dobre bolo, boli ľudia, s akými zase nebolo dobre nikomu inému. Ježiša bolo ťažko definovať, dopredu odhadnúť, či hoci len pochopiť.

Štúdiu o Ježišovi uzatváram a otázky zostávajú. Rozhodne sa mi ho nepodarilo skrotiť - ani pre seba, a už vôbec nie pre druhých. Dostala sa mi teraz pod kožu podozrievavosť voči všetkým pokusom Ježiša

klasifikovať, zaradiť do škatuľky. Ježiš sa radikálne líši od všetkých ostatných, ktorí kedy žili. Rozdiel medzi ním a ostatnými je, slovami Charlesa Williamsa, rozdielom medzi „tým, kto je príkladom života, a tým, kto je život sám“. Aby som zhrnul, čo som o Ježišovi zistil, prinášam teraz niekoľko úlomkov. Rozhodne netvoría ucelenú mozaiku, predstavujú ale stránky Ježišovho života, ktoré ma provokujú a, ako sa domnievam, vždy ma provokovať budú.

Bezhriešny priateľ hriešnikov

Keď Ježiš prišiel do tohto sveta, démoni ho poznávali, chorí sa okolo neho zhluchovali a hriešnici mu zmáčali nohy a hlavu vonnou masťou. Súčasne urážal zbožných Židov a ich striktné názory na to, aký by Boh mal byť. Ich odmietavá reakcia mi natiska otázku: Je možné, že by dnes veriaci jednali rovnako? Nepredstavujeme snáď Ježiša, aký síce vyhovuje našim očakávaniam, ale nepodobá sa postave tak živo vykreslenej v evanjeliách?

Ježiš sa radikálne líši od všetkých ostatných, ktorí kedy žili.

Ježiš bol priateľom hriešnikov. Praobyčajného colníka ocenil viacej než zbožného farizeja. Prvý človek, ktorému sa dal otvorene poznať ako Mesiáš, bola Samaritánka, ktorá mala za sebou päť nevydarených manželstiev a žila s ďalším mužom. V poslednej fáze odpustil zlodějovi, ktorý mal nulovú šancu duchovne rásť.

Avšak sám Ježiš hriešnik nebol. „Ak nebude vaša spravodlivosť o mnoho presahovať spravodlivosť zákonníkov a farizejov, určite nevojdete do nebeského kráľovstva,“ učil. Sami farizeji márne pátrali po dôkaze, že by bol prestúpil Mojžišov zákon. Pohrdol niektorými tradíciami, to áno, ale na formálnom súde mu nedokázali pripísať iný zločin než ten, ku ktorému sa nakoniec priznal - tvrdenie, že je Mesiáš.

S prekvapením sa pozerám, ako Ježiš prejavuje milosť hriešnikom a nepriateľstvo hriechu, pretože vo väčšine cirkevných dejín vidím pravý opak. Hovoríme, že ide o to, „nenávidieť hriech, ale milovať hriešnika“, ale ako úspešne sa tou zásadou riadíme?

Kresťanská cirkev si vždy poradila, keď bolo potrebné Ježišove silné výroky o morálke zmierniť. Tri storočia brali kresťania príkaz „neodplácať zlým za zlé“ doslova, ale nakoniec si cirkev vytvorila učenie o „spravodlivej vojne“ a dokonca aj o „svätej vojne“. Malé skupinky kresťanov sa v rôznych dobách riadili Ježišovými slovami o zrieknutí sa majetku, väčšinou ale žili na periférii bohatej a vplyvnej cirkvi. Mnohí z kresťanov, ktorí dnes tak vehementne odsudzujú homosexualitu, o ktorej sa Ježiš nezmienal, ignorujú jeho úplne jasný zákaz rozvodov. Stále meníme definíciu hriechu, stále presúvame dôraz.

Zároveň cirkev spotrebovávajú mnoho energie tým, že sa oddeľuje od hriešneho sveta. (Pojmy ako „morálna väčšina“ sa môžu páčiť iba tomu, kto k onej väčšine patrí.) Nedávno som videl divadelnú hru napísanú podľa životných príbehov ľudí s AIDS z jednej terapeutickú skupiny. Režisér prezradil, čo ho podnietilo hru uviesť. Počul, ako miestny duchovný vyhlásil, že nad každým nekrológom mladého homosexuála sa raduje; verí, že jeho smrť je ďalším znamením Božieho odporu. Mám strach, že na cirkev sa dnes stále viacej pozerá ako na nepriateľa hriešnikov.

Mám strach, že na cirkev sa dnes stále viacej pozerá ako na nepriateľa hriešnikov.

Až príliš často cítia hriešnici nelásku zo strany cirkvi, ktorá zase stále mení svoju definíciu hriechu - oboje je presne naopak než u Ježiša. Niekde sa stala chyba.

Salman Rushdie v jednej zo svojich raných kníh, *Hanba*, píše, že skutočný dejinný zápas sa nevedie ani medzi bohatými a chudobnými, ani medzi socialistami a kapitalistami, ani medzi čiernymi a bielymi, ale medzi tými, ktorých nazval epikurejci a puritáni. Jazyček váh v spoločnosti stále kolíše medzi tými, ktorí hovoria „Všetko sa smie“, a tými, ktorí hovoria „Ani sa neodváž!“: obdobie reštaurácie verzus Cromwell, zástancovia ľudských práv verzus zástancovia náboženských práv, moderní sekularisti verzus islamskí fundamentalisti. Ako by Irán chcel jeho slova potvrdiť, vypísal na Rushdieho hlavu odmenu jeden milión dolárov: zašiel príliš ďaleko.

Dejiny jednoznačne varujú pred

zákoníctvom aj pred dekadenciou. Ale ako byť verný náročným požiadavkám na mravnú bezúhonnosť a zároveň milosrdný voči tým, ktorí ich nenapĺňajú? Ako prijímať hriešnika, ale pritom nepovzbudzovať hriech? Dejiny kresťanstva obsahujú pramálo verných obrazov vzoru, ktorý Ježiš

zanechal.

Keď som študoval Ježišov život, prečítal som si aj niekoľko rozvláčnych úvah o prvých troch storočiach kresťanskej viery. Raná cirkev začala výborne, mravnej čistote prikladala veľkú dôležitosť. Kandidáti na krst museli podstupovať dlhé obdobie vyučovania a nekompromisne sa uplatňovala cirkevná kázeň. Ojedinelé prenasledovania rímskymi cisármi len pomohlo cirkev očistiť od „vlažných“ kresťanov. A predsa aj pohanských pozorovateľov priťahovalo, ako sa kresťania starajú o utlačovaných a ako sa venujú chorým a chudobným.

Všetko sa výrazne zmenilo za cisára Konštantína, ktorý kresťanstvo povolil a urobil z neho náboženstvo podporované štátom. Vtedy sa zdalo, že jeho panovanie je najväčším triumfom kresťanskej viery; cisár zo štátnych prostriedkov dával stavať kostoly a financoval teologické snemy, namiesto prenasledovania kresťanov. Víťazstvo bohužiaľ nebolo zadarmo: tie dve kráľovstvá sa zmiešali. Štát začal menovať biskupov a ďalších cirkevných hodnostárov, a skoro

vyrástla hierarchia, ktorá úhľadne kopírovala hierarchiu samotnej ríše. Pokiaľ ide o kresťanských biskupov, tí začali morálku vnucovať nie len cirkvi, ale celej spoločnosti.

Od čias Konštantína Veľkého je cirkev stále vystavená pokušeniu stať sa „mravnostnou políciou“ spoločnosti. Katolícka cirkev v stredoveku, Kalvínova Ženeva, Cromwellovo Anglicko, Winthropovo Nové Anglicko, ruská pravoslávna cirkev - každá z nich sa pokúšala zákonom nariadiť istú formu kresťanskej morálky a každá svojim spôsobom mala problém, keď chcela prinášať zvesť o milosti.

Keď sa pozerám na Ježišov život, uvedomujem si, ako veľmi sme sa vzdialili od božskej rovnováhy, ktorú nám vytýčil. Keď počúvam kázne a čítam knihy súčasnej cirkvi v Spojených štátoch, niekedy v nich rozpoznávam viacej z Konštantína než z Ježiša. Muž z Nazareta bol bezhriešny priateľ hriešnikov: jeho príklad by nás mal usvedčiť v oboch ohľadoch.

Boh - človek

Niekedy si myslím, že by bolo jednoduchšie, keby nám Boh dal súbor myšlienok, s ktorými by sme sa mohli pohrávať, dumať nad nimi a rozhodovať sa, či ich prijmeme, alebo zavrhneme. Ale nedal nám ich. Dal nám sám seba v podobe človeka.

„Ježiš zachraňuje,“ oznamujú v Amerike nálepky na nárazníkoch áut - predstavte si, ako smiešne by ten výrok znel, keby sa do neho dosadil Sokrates, Napoleon či Marx. Buddha svojim učeníkom dovolil, aby na neho zabudli, len keď budú ctíť jeho učenie a kráčať po jeho ceste. Platón niečo podobné povedal o Sokratovi. Ježiš ale ukázal na seba a povedal: „Ja som tá cesta.“

Pozeral som sa na Ježišov život predovšetkým „zdola“, preto som nezdôrazňoval pojmy, ako sú preexistencia, božská podstata a dvojaká prirodzenosť, ktoré zaberajú toľko miesta v učebniciach teológie. Cirkev potrebovala päť storočí na to, aby vyriešila detaily Ježišovho ľudstva a božstva, ale ja som sa úmyselne pridržal hľadiska predstaveného Matúšom, Markom, Lukášom a Jánom, a nie interpretačného pozadia, ktoré poskytujú ostatné časti Novej zmluvy spolu s Nicejským a Chalcedonským koncilom.

Napriek tomu všetkému obsahujú samotné evanjeliá tajomstvo Ježišovej dvojakej identity. Ako to, že je tento galilejský Žid s konkrétnou rodinou a domovom dnes uctievaný ako „pravý Boh z pravého Boha“? Jednoducho: prečítajte si evanjeliá, zvlášť Jánovo. Ježiš prijal, keď pred ním Peter padol na kolena a klaňal sa. Chromému, cudzoložnici a mnohým ďalším autoritatívne povedal: „Odpúšťam ti hriechy.“ Smerom k Jeruzalemu vyslovil: „[ja] vám posielam prorokov a učiteľov múdrosti a zákonníkov“, ako keby to pred nimi nestál rabi, ale zvrchovaný Boh dejín. Keď ho nútili, aby prezradil, kto je, odpovedal bez obalu: „Ja a Otec sme jedno.“ „Skôr než sa Abrahám narodil, ja som,“ vyhlásil pri inej príležitosti; pritom pre prípad, že by nepochopili, čo mieni, vyslovil posvätný hebrejský výraz pre Boha. Čo tým mienil, zbožným Židom došlo; niekoľkokrát vzali do rukou kamene, aby ho potrestali za rúhanie.

Ježišove trúfalé výroky o jeho vlastnej osobe predstavujú problém, ktorý je možno ústredným problémom dejín, deliacou čiarou medzi kresťanstvom a ostatnými náboženstvami. Hoci moslimovia a v rastúcej miere aj Židia Ježiša rešpektujú ako veľkého učiteľa a proroka, žiadny

moslim si nedokáže predstaviť, že by Mohamed tvrdil, že je Allah, rovnako ako si žiadny Žid nedokáže predstaviť, ako Mojžiš tvrdí, že je Jahve. Rovnako tak hinduisti veria v mnohé vtelenia, ale nie v jediné Vtelenie, a budhisti ani nemajú pojmy, v ktorých by mohli uvažovať o tom, že by sa zvrchovaný Boh stal ľudskou bytosťou.

Mohli trebárs Ježišovi nasledovníci, v rámci sprisahania s cieľom založiť nové náboženstvo, jeho učenie dodatočne pozmeniť a vložiť do neho tieto nehanebné tvrdenia? Sotva. Ako sme videli, učeníci boli neobratní sprisahanci, navyše evanjelia opisujú, ako sa samotnej myšlienke Ježišovho božstva spočiatku bránili. Každý z učeníkov koniec koncov patrili k najzarytejšiemu monoteistickému národu na svete. Dokonca ešte aj behom posledného Ježišovho večera s učeníkmi, potom, čo počuli všetky výroky o tom, kto je, a videli všetky zázraky, jeden z nich Učiteľa požiadal: „Pane, ukáž nám Otca.“ Stále ešte nechápali. Ježiš nikdy neodpovedal jasnejšie: „Kto vidí mňa, vidí Otca.“

**[Boh] nám dal sám seba
v podobe človeka.**

Je nespochybniteľnou historickou skutočnosťou, že tí istí Ježišovi nasledovníci, ktorí sa rozpačito ošivali pri jeho slovách pri Poslednej večeri, ho o niekoľko týždňov neskôr zvestovali ako „Svätého a Spravodlivého“, „Pána“, „pôvodcu života“. Keď boli písané evanjeliá, pozerali na neho už ako na Slovo, ktoré bolo Bohom a skrze ktoré bolo všetko stvorené. V neskoršom liste si Ján dal záležať, aby vyzdvihol: „Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života.“ Kniha Zjavenie popisuje Ježiša ako ohnivú postavu s tvárou „ako keď slnko žiari v plnej svojej sile“, ale pisateľ tohto kozmického Krista zakaždým spojil so skutočným Galilejčanom, ktorého učeníci počuli, videli a ktorého sa dotýkali.

Prečo by si Ježišovi učeníci chceli niečo také vymýšľať? Nasledovníci Mohameda či Budhu, hotoví položiť za svojich majstrov život, takéto logické kotrmelce robiť nemuseli. Sami Ježišovi učeníci to všetko prijímali veľmi vážavo. Prečo by od nás vyžadovali vieru v niečo, čo je také ťažké prehrýzť? Prečo druhým prijímanie Ježiša sťažovať, a nie uľahčovať?

Ak nešlo o sprisahanie potom druhá alternatíva - považovať za zdroj oných trúfalých tvrdení samotného Ježiša - problém len zväčšuje. Niekedy sa evanjeliá snažím vnímať tak, ako by ich asi vnímal niekto nezasvätený; rovnako ako ja čítam Korán či Upanišády. Pri pohľade z takej perspektívy ma znova a znova *zaráža*, dokonca poburuje, arogancia toho, ktorý hovorí: „Ja som tá cesta, pravda i život. Nikto neprichádza k Otcovi len skrze mňa.“ Prečítam len niekoľko stránok, a už zakopnem o jeden z týchto výrokov, ktoré zjavne bizarne podomieľajú všetko jeho múdre učenie a všetky jeho dobré skutky. Ak Ježiš nie je Boh, potom sa šeredne mýli.

C. S. Lewis to vyjadril energicky. „Nesúlad medzi hĺbkou a vyváženosťou a (dovoľte mi dodať) *penikavosťou* jeho morálneho učenia na jednej strane a bezuzdnou megalomániou, ktorá by musela spočívať v základoch jeho teologického učenia, pokiaľ nie je skutočným Bohom, nebol nikdy uspokojivo vysvetlený,“ napísal v *Zázrakoch*. Rovnakú myšlienku vyjadril Lewis farbistejšie v známej pasáži z knihy *K jadru kresťanstva*: „Obyčajný človek, ktorý by tvrdil podobné veci ako Ježiš, by

nemohol byť veľkým učiteľom morálky. Bol by to buď blázon – asi na takej úrovni ako človek, ktorý o sebe vyhlasuje, že je pečené volské oko – alebo by bol samotným diablom z pekla. Musíte si vybrať. Buď tento človek bol a je Božím Synom, alebo bol šialencom či snáď ešte niekým horším.“

Spomínam si, ako som tento citát z *K jadru kresťanstva* čítal na vysokej škole. Pripadal mi krikľavo prehnaný. Poznal som mnoho ľudí, ktorí Ježiša ctili ako významného učiteľa morálky, a pritom v ňom nevideli ani Božieho Syna, ani šialenca. Úprimne povedané, vtedy som taký pohľad zastával aj ja. Keď som ale študoval evanjeliá, dospel som nakoniec k rovnakému záveru, ako Lewis. Ježiš ohľadne svojej totožnosti nikdy neváhal ani netaktizoval. Buďto bol Syn Boží, poslaný zachrániť svet, lebo podvodník, zasluhujúci ukrižovanie. Ľudia jeho doby túto dvojakú voľbu pochopili úplne presne.

Dnes chápem, že celý Ježišov život stojí a padá s jeho tvrdením, že je Boh. Jeho sľubu odpustenia hriechov nemôžem dôverovať, pokiaľ nemá autoritu, ktorou by takúto ponuku podoprel. Jeho slovám o posmrtnom živote („Idem, aby som vám pripravil miesto...“) nemôžem dôverovať, pokiaľ

neverím tomu, čo povedal o tom, že vyšiel od Otca a k Otcovi sa vracia. A čo je najdôležitejšie, pokiaľ nebol nejakým spôsobom Boh, musím sa na kríž pozeráť ako na skutok božskej krutosti, a vôbec nie ako na výraz sebaobetujúcej sa lásky.

Sidney Carter napísal túto znepokojujúcu báseň:

Však Boh hore na nebi
pozerá sem s pokojom,
milión anjelov pozerá
a nepohnú krídlom...
To Boha mali ukrižovať
namiesto teba a mňa
povedal som tomu Tesárovi
čo visel na dreve.

Z teologického hľadiska je jedinou odpoveďou na Carterovu obžalobu tajomná doktrína, že na kríži, Pavlovými slovami, „v Kristu Boh zmieril svet sám sa sebou“. Nepochopiteľným spôsobom Boh osobne zakúsil kríž. Inak by Kalvária vošla do dejín ako týranie dieťaťa kozmického rozsahu,

**Dnes chápem, že celý
Ježišov život stojí
a padá s jeho
tvrdením, že je Boh.**

a nie ako deň, ktorému v angličtine hovoríme Dobrý (Veľký) piatok.

Božia podobizeň

George Buttrick, bývalý kaplán na Harvarde, spomína, ako mu často do pracovne prišiel niektorý študent, zvalil sa na stoličku a vyhlásil: „Neverím v Boha.“ Buttrick mal odzbrojujúcu odpoveď: „Pohodlne sa usadte a prezraďte mi, aký je ten Boh, v ktorého neveríte. Pravdepodobne v neho neverím ani ja.“ A potom mu rozprával o Ježišovi, Božej protilátke na všetky naše predstavy o Bohu nakazené lžou.

Teologické spisy Boha väčšinou definujú tým, čím nie je: Boh je nesmrteľný, neviditeľný, nekonečný. Ale aký Boh je? Odpoveď na takéto rozhodujúce otázky majú kresťania v Ježišovi. Apoštol Pavol Ježiša odvážne prehlásil za „obraz Boha neviditeľného“. Ježiš bol vernou replikou Boha: „Plnosť sama sa rozhodla v ňom prebývať.“

Stručne povedané, Boh je ako Kristus. Ježiš predstavuje Boha z mäsa a kostí, ktorého môžeme prijať, či odmietnuť, milovať, či si nevšimáť. Na tomto viditeľnom zmenšenom modeli dokážeme Božie rysy rozoznať jasnejšie.

Musím priznať, že Ježiš poopravil mnohé z mojich strohých a nepriemerných predstáv o Bohu. *Prečo som kresťanom?* pýtam sa niekedy sám seba. Úprimne povedané, všetky dôvody sa dajú zhrnúť do dvoch: (1) absencia dobrých alternatív a (2) Ježiš. Skvelý, neskrutný, jemný, tvorivý, ťažko definovateľný, nezjednodušteľný, paradoxne pokorný - pri podrobnom skúmaní Ježiš obstojí. Chceme mať Boha, ako je on.

Martin Luther svojich študentov nabádal, aby utekali pred skrytým Bohom a bežali ku Kristovi, a dnes už viem prečo. Keď skúmam detailnú maľbu pod lupou, podrobnosti v strede šošovky sú ostré a zreteľné, zatiaľ čo smerom k okrajom sú viacej rozmazanejšie. Pre mňa sa Ježiš stal ohniskom. Keď bádam nad takými záhadami, ako je problém bolesti alebo prozreteľnosť verzus slobodná vôľa, všetko sa rozostrie. Ale pokiaľ sa pozriem na samotného Ježiša, na to, ako zaobchádzal so skutočnými trpiacimi a ako vyzýval k slobodnému jednaniu a k usilovnosti, obraz sa vyjasní. Nad otázkami ako „Ako nám prospeje, že sa modlíme, keď je Boh

rovnako vševedúci?“ sa dokážem mordovať tak úporne, až seba samého dostanem do duchovnej letargie. Ježiš také otázky umlčuje: on sa modlil, máme sa teda modliť aj my.

Pri práci na *Biblii pre študentov (The Student Bible)* som strávil niekoľko rokov ponorený do Starej zmluvy. Z pravidelných výdatných porcií „Starej zmluvy“ som vstrebal postoj podobný postoj ortodoxného Žida. Stará zmluva zdôrazňuje onú otvorenú priepasť medzi Bohom a ľudstvom. Boh je zvrchovaný, všemohúci, všetko presahujúci, a akýkoľvek styk s ním je pre ľudskú bytosť nebezpečný. Bohoslužobné nariadenia v knihách ako Leviticus mi pripomínajú návod na manipuláciu s rádioaktívnym materiálom. Do stanu stretávania prinášajte len baránkov bez chyby. Nedotýkajte sa truhly zmluvy. Nech ju vždy zakrýva dym; keď sa na truhlu pozriete, zahyniete. Nikdy nevstupujte do svätyne svätých, tam smie

vojsť iba veľkňaz v jeden stanovený deň v roku. V ten deň, Jom Kipur, mu okolo členka uviažte povraz so zvončekom, takže pokiaľ vo vnútri urobí chybu a zomrie, jeho mŕtvolu bude možné vytriahnuť.

V takom prostredí Ježišovi učenci vyrástli. Nikdy nevyslovovali Božie meno, riadili sa zložitými

**V oných dňoch Ježiš
spôsobil hlboké zmeny
v našom pohľade na
Boha. V prvom rade
Boha priblížil.**

predpismi o rituálnej čistote, dbali na požiadavky Mojžišovho zákona. Bolo pre nich samozrejmé, že bohoslužba sa nezaobíde bez obete: niečo muselo zomrieť. Ich Boh zakázal ľudské obete, a tak sa Jeruzalemom počas sviatočných dní rozliehal bekot a mekot štvrt milióna zvierat, určených na chrámový oltár. Rámus a zápach z obetí prudko útočil na zmysly a pripomínal ľuďom, aká široká je priepasť medzi nimi a Bohom.

Pracoval som na Starej zmluve tak dlho, že keď som raz zalistoval v Skutkoch apoštolov, ten kontrast mnou otriasol. Boží verní, väčšinou dobrí Židia, sa teraz schádzali v súkromných domoch, spievali duchovné piesne a oslovovali Boha neformálnym *Abba*. Kam sa podel strach a slávnostný protokol, vyžadovaný od každého, kto sa odvážil priblížiť k *mysterium tremendum*? Nikto neprinášal obetné zvieratá; smrť bohoslužbu nenavštívila - až na slávnostnú chvíľu, keď spoločne lámali chlieb, delili sa o víno a pripomínali si obeť, ktorú raz navždy priniesol Ježiš.

V oných dňoch Ježiš spôsobil hlboké zmeny v našom pohľade na Boha. V prvom rade Boha priblížil. Židom, ktorí poznali vzdialeného, neopísateľného Boha, priniesol Ježiš zvesť, že Boh sa stará o poľnú trávu, dáva potravu vrabcom, má spočítané vlasy na hlave človeka. Židom, ktorí sa neodvažovali vysloviť Meno, priniesol Ježiš šokujúcu dôvernú aramejského slova *Abba*. Bolo to láskyplné oslovenie, ktoré všetci poznali z domova, zvukomalebné ako „dada“ - vôbec prvé slovičko mnohých detí. Pred Ježišom by nikoho ani nenapadlo tak titulovať Jahveho, Zvrchovaného Pána vesmíru. Po ňom sa stalo bežným oslovením Boha dokonca aj v grécky hovoriacich cirkevných spoločenstvách; po Ježišovom vzore ono cudzie slovo používali, keď vyjadrovali vlastné dôverné priateľstvo s Otcom.

Keď Ježiš visel na kríži, stalo sa niečo, čo v očiach ranej cirkvi utvrdilo túto novú dôvernú Božiu blízkosť. Marek zaznamenáva, že keď Ježiš naposledy vydýchol, „tu sa chrámová opona roztrhla napoly odhora až dole“. Táto masívna opona oddeľovala svätyňu svätých, kde prebývala Boží prítomnosť. Ako neskôr poznamenal pisateľ listu Židom, roztrhnutie tejto opony nado všetku pochybnosť jasne vyjadrilo, čo Ježišova smrť vydobyla. Už nikdy nebudú potrebné obete. Žiadny veľkňaz sa už pri vstupe do svätyne nemusí triasť. My, ľudia modernej doby, už v tejto novej dôvernosti žijeme tak dlho, že ju považujeme za samozrejmu. Pospevujeme Bohu refrény pesničiek a pri modlitbe sa s ním neformálne rozprávame. Myšlienka kultických obetí nám pripadá primitívna. Príliš ľahko zabúdame, za akú cenu Ježiš nám všetkým - aj obyčajným ľuďom, nie len kňazom - získal bezprostredný prístup do Božej prítomnosti. Boha poznáme ako *Abba*, milujúceho Otca, len vďaka Ježišovi.

Milenec

Sám od seba by som prišiel s výrazne odlišným konceptom Boha. Mój Boh by bol statický, nemenný; nenapadlo by ma hovoriť, že Boh „prichádza“ a „odchádza“. Mój Boh by všetkému vládol s mocou, každú známku odporu by rýchlo a rozhodne potlačoval. Ako jeden moslimský chlapec povedal psychiatrovi Robertovi Colesovi, „Allah by celému svetu, úplne všetkým, povedal: ‚Boh

je veľký, nesmierne veľký!... Každého by prinútil v Neho veriť, a keby niekto odmietal, zomrel by - to by sa stalo, keby sem Allah prišiel“.

Ale kvôli Ježišovi musím svoje inštinktívne predstavy o Bohu pozmeniť. (Možno bolo jadrom jeho poslania práve to?) Ježiš nám zjavuje Boha, ktorý nás prichádza hľadať, Boha, ktorý robí miesto pre našu slobodu dokonca aj vtedy, keď to stojí Synov život; Boha, ktorý je zraniteľný. Nado všetko ostatné zjavuje Ježiš Boha, ktorý je láska.

Dokázal by si niekto z nás vymyslieť Boha, ktorý miluje a túži byť milovaný? Tí z nás, vychovaní v kresťanskom prostredí, možno nevnímajú šokujúcu povahu Ježišovej zvesti, ale láska v skutočnosti nikdy nebola bežnou definíciou toho, čo sa odohráva medzi ľudskými bytosťami a ich Bohom. Korán slovo láska ani raz nespája s Bohom. Aristoteles bez obalu prehlásil: „Bolo by výstredné, keby niekto vyhlasoval, že miluje

Dia“ - alebo že, keď na to príde, Zeus miloval nejakú ľudskú bytosť. S tým všetkým oslnivo kontrastuje kresťanská Biblia, keď tvrdí, že „Boh je láska“, a uvádza lásku ako hlavný dôvod, prečo Ježiš prišiel na zem: „V tom sa ukázala Božia láska k nám, že Boh poslal na svet svojho jediného Syna, aby

sme skrze neho mali život.“

Ako napísal Soren Kierkegaard: „Sýkorka na konári, ľalia na lúke, jeleň v lese, ryba v mori a nespočetný zástup jasajúcich ľudí spieva: Boh je láska! Ale pod všetkými týmito sopránmi ako držaný basový tón *zaznieva de profundis* obetovaného: Boh je láska.“

Ježišove vlastné príbehy o Božej láske vyjadrujú niečo takmer zúfalé. V pätnástej kapitole Lukáša Ježiš rozpráva o žene, ktorá celú noc hľadá, až nájde cennú mincu, a o pastierovi, ktorý v tme pátra, pokiaľ nenájde jednu zatúlanú ovcu. Každé podobenstvo uzatvára jasavá scéna, nebeská oslava, ktorá prepuká po správe o ďalšom hriešnikovi, ktorého privítali doma. Nakoniec, ako vrchol celého sledu podobenstiev, rozpráva Ježiš príbeh strateného syna, márotnatníka, ktorý pohrdne otcovou láskou a v ďalekej zemi *rozhádza* svoje dedičstvo.

Kňaz Henri Nouwen presedel v petrohradskej Ermitáži mnoho hodín pri rozjímaní nad Rembrandtovým nezabudnuteľným plátnom *Návrat strateného*

**Rozhodujúci krok ku
zmiereniu Boh urobil,
keď svojho Syna poslal
na ďalekú cestu na
planétu Zem.**

syna. Pri pozorovaní maľby získal Nouwen na podobenstvo nový pohľad: tajomstvo, že Ježiš sám sa pre nás stal akýmsi márnotravným synom. „Opustil dom svojho nebeského Otca, odišiel do cudzej zeme, rozdal všetko, čo mal, a skrze kríž sa vrátil do Otcovho domu. Toto všetko urobil nie ako vzdorovitý syn, ale ako poslušný syn, poslaný, aby priviedol domov všetky stratené Boží deti... Ježiš je márnotravný syn márnotravného Otca, ktorý rozdal všetko, čo mu Otec zveril, aby som sa mu ja mohol stať podobným a mohol sa s ním vrátiť do domu jeho Otca.“

V kocke, Biblia od 3. kapitoly Genezis po 22. kapitolu Zjavenia rozpráva príbeh o Bohu, vedenom túžbou získať späť svoju rodinu. Rozhodujúci krok ku zmiereniu Boh urobil, keď svojho Syna poslal na ďalekú cestu na planétu Zem. Posledná scéna Biblie, rovnako ako podobenstvo o márnotravnom synovi, končí jasotom. Rodina je znovu pokope.

Na inom mieste evanjeliá hovoria o tom, ako ďaleko Boh zašiel, len aby ten záchranný plán lásky uskutočnil.

V tom je láska: nie že my sme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svojho Syna ako obeť zmierenia za naše hriechy.

Nikto nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí život za svojich priateľov.

Lebo tak Boh miloval svet, že dal svojho jediného Syna...

Spomínam si na jednu dlhú noc v nepohodlných kreslách letiska O'Hare, strávenú netrpezlivým čakaním na let, oneskorený o päť hodín. Náhodou som sedel vedľa múdrej ženy, ktorá cestovala na rovnakú konferenciu ako ja. Dlhé meškanie a neskorá hodina v nás vyvolali melancholickú náladu, a počas tých päť hodín sme si stihli navzájom rozprávať o všetkých útrapách detstva, sklamaní v cirkvi, nezodpovedaných otázkach viery. V tej dobe som písal knihu *Sklamanie z Boha* a bol som obťažovaný bolesťami a strasťami druhých, pochybnosťami a nevypočutými modlitbami.

Moja spoločníčka mi veľmi dlho ticho načúvala a potom z ničoho nič položila otázku, ktorá ma od tej doby sprevádza. „Philip, necháš niekedy Boha, aby ťa

jednoducho miloval?“ povedala. „Je to myslím dosť dôležité.“

Vylakane som si uvedomil, že osvetlila zívajúcu trhlinu v mojom duchovnom živote. Pri všetkom zaujatí kresťanskou vierou mi uniklo to najdôležitejšie. Ježišov príbeh je príbehom oslavy, príbehom lásky. Áno, patrí k nemu bolesť a sklamanie ako na Božej strane, tak aj na tej našej. Ale Ježiš stelesňuje prísľub Boha, ktorý by zašiel kamkoľvek, len aby nás získal späť. Vôbec nie najmenším z Ježišových úspechov je to, že nás v Božích očiach akosi urobil milovania hodnými.

Spisovateľ a literárny kritik Reynolds Price to vyjadril takto: „Tým najzreteľnejším hlasom, aký k nám kedy zaznel, vyslovuje vetu, po ktorej ľudstvo dychtí v príbehoch - *Tvorca všetkého ma miluje a chce ma...* V žiadnej inej knihe nemá naša kultúra jasnejší diagram tej potreby, onen obrovitý vysoký žiariaci oblúk - krehké stvorenia

uhnetené Božou rukou, vrhnuté do vesmíru, potom nakoniec zachytené človekom, ktorý je v niečom ako my.“

Portrét ľudskosti

Ak vojde do miestnosti svetlo, okno sa stane tiež zrkadlom, odrážajúcim vnútrajšok miestnosti.

V Ježišovi máme nie len okno k Bohu, ale aj zrkadlo nás samých, odraz toho, čo Boh zamýšľal, keď stvoril toto „úbohé, bosé, zablúdené zviera“. Ľudské bytosti boli predsa stvorené k Božiemu obrazu; Ježiš nám vyjavuje, ako by taký obraz mal vyzeráť. „Vtelenie ukazuje človeku veľkosť jeho biedy veľkosťou lieku, ktorý bol potrebný,“ napísal Pascal. Ježiš nesmierne znepokojujúcim spôsobom obnažil nedostatky nás ľudí. Mnohé svoje chyby s obľubou ospravedlňujeme slovami „to je proste ľudské“. Muž sa opije, žena má pomer, dieťa týra zviera, štát rozpúta vojnu: to je proste ľudské. Ježiš také reči zarazil. Tým, že predviedol, akí by sme mali byť, ukázal, akých nás Boh zamýšľal a ako ďaleko k tomu máme.

„Hľa, človek!“ zvolal Pilát. Hľa, dosiaľ najlepší príklad ľudstva. Pozrite sa však, čo mu to prinieslo. Ježiš navždy demaskoval žiarlivosť, túžbu po moci a násilí, ktorými je táto planéta nakazená ako vírusovou infekciou. Práve to bol, v istom prazvláštnom zmysle, účel Vtelenia. Ježiš vedel, do čoho

V Ježišovi máme ... aj zrkadlo nás samých, odraz toho, čo Boh zamýšľal, keď [nás] stvoril.

ide, keď na túto planétu prichádzal; o jeho smrti bolo rozhodnuté od začiatku. Prišiel, aby uskutočnil tú najabsurdnejšiu výmenu. Ako popisujú epištoly:

... bol bohatý, ale pre vás sa stal chudobným, aby ste vy jeho chudobou zbohatli.

Spôsobom bytia bol rovný Bohu ... sám seba zmaril, vzal na seba spôsob služobníka, stal sa jedným z ľudí.

Toho, ktorý nepoznal hriech, kvôli nám stotožnil s hriechom, aby sme v ňom dosiahli Božiu spravodlivosť.

... a za všetkých zomrel preto, aby tí, ktorí žijú, nežili už sami sebe, ale tomu, kto za nich zomrel i vstal.

Naše bohatstvo za chudobu, božstvo za prirodzenosť služobníka, dokonalosť za hriech, svoju smrť za náš život - zdá sa, že tá výmena je úplne jednostranná. Ale na iných miestach v epištolách sa dá

nájsť prekvapujúce náznaky toho, že Vtelenie malo význam ako pre ľudí tak i pre Boha. Utrpenie, ktoré podstúpil, Bohu slúžilo ako akési „vyučovanie“. Také tvrdenie môže znieť mierne kacírsky, ja však iba parafrázujem list

Hebrejom: „Hoci to bol Boží Syn, naučil sa poslušnosti z utrpenia, ktorým prešiel.“ O niečo ďalej onen list hovorí, že pôvodca našej spásy utrpením „dosiahol dokonalosť“. Komentáre sa tým vetám často vyhýbajú, pretože sú ťažko zlučiteľné s tradičnými predstavami o nemennom Bohu. Z môjho pohľadu predstavujú isté „zmeny“, ktoré sa museli v Božej Trojici uskutočniť, kým sme mohli byť zmierení.

Počas jednej vlnky v prúde času, známej ako Vtelenie, Boh prežil, aké to je byť človekom. Behom tridsať tri rokov na zemi sa Boží Syn zoznámil s chudobou, rodinnými svármi, odmietnutím spoločnosťou, nadávkami a zradou. Zoznámil sa aj s bolesťou. Aké to je, keď žalobca niekomu na tvári zanechá červený odtlačok dlane. Aké to je, keď bič s kovovými háčikmi na koncoch pramienkov šľahne po chrbte. Aké to je, keď tupý železný hrot preniká svalmi, šľachami, kosťami. To všetko sa Boží Syn na zemi „naučil“.

Božia povaha nepripúšťala možnosť, že by o tejto pokazenej planéte jednoducho prehlásil: „To je jedno.“ Boží Syn sa osobne

musel so zlom stretnúť spôsobom, akým sa dokonalé božstvo so zlom ešte nikdy nestretlo. Hriech musel odpustiť tým, že na seba náš hriech vezme. Smrť musel poraziť tým, že zomrie. Súcit s ľudskými bytosťami sa musel naučiť tým, že sa jednou z nich stane. Autor listu Židom oznamuje, že sa nám Ježiš stal súcitným obhajcom. Je len jeden spôsob, ako sa naučiť súcit, ako vysvitá z gréckeho výrazu „*syn pathos*“, použitého v origináli: „cítiť s niekým, trpieť s niekým.“ Vďaka Vteleniu, naznačuje list Hebrejom, počuje Boh naše modlitby novým spôsobom, a to tým, že tu žil a že sa sám modlil ako slabý a zraniteľný človek.

Jedným z posledných slov, ktoré zo seba Ježiš pred smrťou dostal, bola modlitba: „Otče, odpusť im“ - im všetkým, rímskym vojakom, náboženským vodcom, jeho učeníkom, ktorí sa rozpáchli do temnoty, tebe, mne, tým, ktorí ho toľkými spôsobmi zapreli - „odpusť im, lebo nevedia, čo činia.“

Len keď sa stal ľudskou bytosťou, mohol Syn Boží povedať so skutočným pochopením „nevedia, čo činia“. Žil medzi nami. Už rozumel.

Ranený uzdravovateľ

Goethe sa pýtal: „Tam stojí kríž, ružami ovenčený. Kto to dal tie ruže na ten

kríž?“

Na svojich cestách do cudzích krajín som vyzoroval prekvapivé rozdiely medzi symbolmi, aké používajú svetové náboženstvá. Raz som sa v Indii, kde bok po boku existujú štyri najväčšie náboženstvá, vydal na svižnú prechádzku po rozľahlom Bombaji smerom k hlavným bohoslužobným priestorom všetkých štyroch.

Hinduistické svätyne boli všade, dokonca i prenosné svätyňky na dvojkolkách, na akých pouliční predavači vystavujú svoj tovar, a každá obsahovala umne vyrezané, pestro pomaľované podobizne niektorých z tisícov bohov a bohýň hinduistického panteónu. Príkro s nimi kontrastovala rozľahlá moslimská mešita v strede mesta; neboli v nej ani obrazy, ani sochy. Do výšky čnejúca veža, minaret, ukazovala k oblohe, k jedinému Bohu, Allahovi, ktorého sa nedá vtesnať do vyrezanej modly. Pri pohľade na moslimské a hinduistické budovy, postavené takpovediac bok po boku, som lepšie chápal, prečo má každé z nich to druhé za nepochopiteľné.

Boží Syn sa osobne musel so zlom stretnúť spôsobom, akým sa dokonalé božstvo so zlom ešte nikdy nestretlo.

To odpoľudnie som tiež navštívil budhistické centrum. Oproti preplneným, hlučným uliciam za múrmi ponúkalo pokoj a mier. Mnisi v šafranovo červených rúchach kľáčali v šerej, tichej miestnosti, presýtenej vôňou kadidla. Miestnosti dominovala pozlátená socha Budhu, jeho tajnostkársky úsmev vyjadroval budhistickú vieru, že kľúč k spokojnosti je v rozvinutí vnútornej sily, vďaka ktorej sa človek v živote preniesie cez každé utrpenie.

A potom som narazil na kresťanský chrám, jeden z protestantských kostolov, v akých sa neholduje obrazom. Najviac zo všetkého sa podobal tej moslimskej mešite, s jediným rozdielom: na špičke veže nad kostolom stál rozložitý zdobený kríž.

V cudzej zemi, vytrhnutý z vlastnej kultúry, som ten kríž zbadal novými očami, a náhle mi pripadal bizarný. Čo to kresťanom pochytilo, že sa tohto popravčieho nástroja chytli ako symbolu viery? Prečo neurobiť všetko pre to, aby sme pamiatku na tu nehoráznu nespravodlivosť zahľadili? Mohli by sme zdôrazňovať Vzkriesenie a o kríži sa zmieňovať len ako o nešťastnej historickej poznámke pod čiarou. Prečo z nej robiť ústredný bod viery? „Čože? Kvôli tomuto obrazu by niekto mohol stratiť vieru!“ zvolala jedna z Dostojevského postáv potom, čo videla Holbeinovu maľbu ukrižovaného Krista.

Samozrejme, jedným v dôvodov je proste to, že nám Kristus prikázal, aby sme si jeho smrť pripomínali, keď sa schádzame k modlitbe. Nepotreboval hovoriť „to robte na moju pamiatku“ po Kvetnej nedeli, ale zjavne nechcel, aby sme zabudli, čo sa stalo na Kalvárii. Kresťania nezabudli. Ako to vyjadril John Updike, kríž „hlboko urazil Grékov s ich hravým, pôvabným, nezraniteľným panteónom bohov i Židov s ich tradičným očakávaním kráľovského Mesiáša. A predsa bol, ak to tak môžeme nazvať, odpoveďou na fakty, na niečo hlboké vo vnútri ľudí. Ukrižovaný Boh sa stal mostom medzi naším ľudským vnímaním kruto nedokonalého ľahostajného sveta a našou ľudskou potrebou Boha, naším ľudským pocitom, že Boh je prítomný“.

Ako som tak stál na rohu bombajskej ulice uprostred hemženia chodcov, cyklistov a domácich zvierat, uvedomil som si, prečo kríž pre kresťanov toľko znamená, prečo

toľko znamená pre mňa. Kríž nám symbolizuje hlboké pravdy, ktoré by bez neho nemali zmysel. Kríž dáva nádej tam, kde niet nádeje.

Apoštol Pavol od Boha počul „v slabosti sa prejavuje moja [Božia] sila“ a potom sám o sebe uzavrel: „Veď práve keď som slabý, som silný.“ „Preto,“ dodal, „rád prijímam slabosť, urážky, útrapy, prenasledovania a úzkosti.“ Ukazoval na tajomstvo, ktoré ide o niekoľko krokov ďalej než budhistický spôsob vyrovnávania sa s utrpením a ťažkosťami. Pavol nehovoril o rezignácii, ale o premene. Práve to, kvôli čomu sa cítime neschopní; práve to, čo nás okráda o nádej, Boh používa, aby dokonal svoje dielo. Ak žiadate dôkaz, pozrite sa na kríž.

Prial by som si, aby niekto s nadaním Miltona či Danta stvárnil scénu, ktorá sa isto odohrala v pekle v deň Ježišovej smrti. Bezpochyby prepukla strašidelná oslava. Had z Genezis rozdrvil Božiu päť; drak zo

Zjavenie konečne zožral dieťa. Boží Syn, poslaný na zem na záchrannú výpravu, sa nakoniec klímá na kríži ako nejaký otrhaný strašiak do kapusty. Aké diabolské víťazstvo!

Aké kratučké víťazstvo. V najjironickejšom zvrate celých dejín Boh to, čím chcel satan spôsobiť zlo,

zamýšľal obrátiť na dobré. Ježišova smrť na kríži preklenula priepasť medzi dokonalým Bohom a katastrofálne skazeným ľudstvom. V deň, ktorému v angličtine hovoríme Dobrý (Veľký) piatok, Boh porazil hriech, na hlavu porazil smrť, triumfálne zvíťazil nad satanom a získal späť svoju rodinu. Pri tej premene vzal Boh najhorší čin celých dejín a obrátil ho na najslávnejšie víťazstvo. Niet divu, že sa onen symbol nevytratil; niet divu, že Ježiš prikázal, nech nikdy nezabudneme.

Vďaka krížu mám nádej. To ranami Služobníka sme uzdravení, povedal Izaiáš - nie jeho zázrakmi. Ak Boh dokáže získať také víťazstvo z čelustí zjavnej porážky, načerpať silu z okamihu absolútnej slabosti, čo všetko by mohol urobiť so zdanlivými nezdarmi a s útrapami môjho vlastného života?

Vôbec nič - dokonca ani vražda vlastného Božieho Syna - nedokáže ukončiť vzťah medzi Bohom a ľudskými bytosťami. V alchýmii vykúpenia sa onen najpodlejší zločin stáva našou uzdravujúcou silou.

Smrteľne zranený uzdravovateľ sa vracia na Veľkú noc, v deň, ktorý nám dáva letmo

**Ježišova smrť na kríži
preklenula priepasť
medzi dokonalým
Bohom a katastrofálne
skazeným ľudstvom.**

nahliadnuť, ako sa celé dejiny budú javiť zo stanoviska večnosti, keď každú jazvu, každé zranenie, každé sklamanie uvidíme v inom svetle. Naša viera začína, kde by zdanlivo bola mohla končiť. Medzi krížom a prázdny hrobom sa vznáša zaslúbenie dejinám: nádej pre svet a nádej pre každého z nás, ktorí v ňom žijeme.

Nemecký teológ Jürgen Moltmann jedinou vetou obsiahol obdobie medzi Veľkým piatkom a Veľkonočnou nedeľou. Je vlastne zhrnutím dejín ľudstva - minulých, prítomných i budúcich: Boh s nami plače, aby sme sa s ním jedného dňa mohli smiať.“

Spisovateľ a kazateľ Tony Campolo má jednu strhujúcu kázeň, ktorú s úpravami prevzal od jedného postaršieho černoškého kazateľa pri zhromaždení vo Philadelphii. Jej názov znie „Je piatok, ale prichádza nedeľa“, a keď poznáte názov, viete už celú kázeň. V kadencii s rastúcim tempom a stúpajúcou hlasitosťou Campolo stavia do protikladu, ako vyzeral svet v piatok - keď sily zla zvíťazili nad silami dobra, keď priatelia a učeníci do jedného zo strachu utiekli, keď Syn Boží umieral na kríži - a ako na veľkonočnú nedeľu. Učeníci, ktorí prežili oba dni, piatok aj nedeľu, už o Bohu nikdy nepochybovali. Naučili sa, že keď sa Boh zdá najďalej, môže byť úplne najbližšie, keď sa Boh javí najslabší, môže byť najsilnejší, keď Boh vyzerá najviac mŕtvy, môže ožívať. Naučili sa Boha nikdy neodpisovať.

Lenže Campolo vo svojej kázni jeden deň vynechal. Zvyšné dva dni si v anglickom

cirkevnom kalendári získali mená: Dobrý piatok a Veľkonočná nedeľa. Ale my vlastne žijeme v sobotu, v deň bez mena. To, čo učeníci prežili v malom meradle - tri dni zármutku nad jedným mužom, ktorý zomrel na kríži - teraz prežívame v kozmickom meradle. Dejiny ľudstva sa lopotia medzi časom zaslúbenia a naplnenia. Dá sa Bohu dôverovať, že dokáže vytvoriť niečo sväté, krásne a dobrého zo sveta, v ktorom sú miesta ako Bosna a Rwanda a štvrte bedárov a prepchaté väzenia v najbohatšom štáte sveta? Na planéte Zeme je sobota; príde vôbec niekedy nedeľa?

Temnému golgotskému piatku môžeme hovoriť „Dobrý (Veľký)“ jedine kvôli tomu, čo sa stalo na Veľkonočnú nedeľu v deň, ktorý je v hádanke vesmíru mučivo sľubnou náповeďou. Veľká noc roztvorila trhlinu vo vesmíre, chýliacemu sa k entropii a rozkladu, a spečatila pravosť zaslúbenia, že jedného dňa Boh Veľkonočný zázrak zväčší do kozmického rozmeru.

Je dobré pamätať, že v kozmickej dráme žijeme svoje dni v sobotu, v bezmenný deň medzičasom. Poznáam ženu, ktorej babička leží pochovaná pod stopäťdesiatročnými dubmi na cintoríne episkopálnej cirkvi na louisianskom vidieku. Podľa babičkinho želania je na náhrobnom kameň vytesané jediné slovo: „Čakám.“

*

Príprava vlastnej odpovede

1. Ako táto téma zmenila váš názor na Ježiša?
2. Napíšte krátky odsek, v ktorom načrtnete to, čo si myslíte, že by vás na Ježišovi priťahovalo alebo miatlo (možno dokonca aj urazilo), ak by ste žili počas udalostí opísaných v evanjeliách.
3. Prečítajte si prekvapujúce zjavenie Ježiša Krista apoštolovi Jánovi. Toto je náš úžasný Kráľ. Ten, ktorý stvoril celý vesmír, a predsa nás tak veľmi miluje, že na seba vzal telo, aby zaplatil za našu spásu. Uctievať ho za jeho nádheru, jeho majestát a jeho nekonečnú, nepochopiteľnú lásku.

Zjavenie Jána 1:12-18

Obrátil som sa, aby som pozoroval hlas, ktorý ku mne hovoril. A keď som sa obrátil, videl som sedem zlatých svietnikov 13 a uprostred svietnikov akoby Syna človeka, oblečeného do dlhého rúcha a cez prsia prepásaného zlatým pásom. 14 Hlavu a vlasy mal biele ako biela vlna, ako sneh, a oči ako plameň ohňa. 15 Nohy mal podobné lesklému kovu rozžeravenému v peci, jeho hlas bol ako hučanie mnohých vôd. 16 V pravej ruke mal sedem hviezd, z jeho úst vychádzal ostrý dvojsečný meč a jeho tvár bola, ako keď slnko svieti v plnej sile. 17 Keď som ho uvidel, padol som mu k nohám ako mŕtvy. On položil na mňa pravicu a povedal: Neboj sa! Ja som Prvý a Posledný 18 a Živý. Bol som mŕtvy a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče smrti a podsvetia.

4. Z oddielov, ktoré ste študovali, vyberte dva alebo tri verše týkajúce sa Ježiša, ktoré vás zaujali. Napíšte si ich na kúsok papiera a naučte sa ich v priebehu nasledujúcich pár dní naspamäť. Počas nasledujúceho týždňa premýšľajte nad tým, čo tieto oddiely učia o Ježišovi a neustále ho uctievať za to, kým je a čo urobil.

Diskusia o téme

1. Čo z Ježišovho vyučovania a činov podľa vás zapríčinilo také odlišné reakcie v siedmej kapitole Jána? Viete si spomenúť na udalosti v Ježišovom živote, ktoré nezapadali do populárnych očakávaní o tom, aký by mal byť vytúžený Mesiáš?
2. Prijali by sme alebo spoznali Ježiša, keby prišiel do nášho zboru a začal učiť? Aké by podľa vás bolo jeho poslanstvo a ako by sme naň reagovali?

3. V úvode článku Philipa Yanceyho hovorí M. Scott Peck o tom, že niektorí ľudia tvrdia, že Ježiš evanjelií je tým najlepšie uchovávaným tajomstvom kresťanstva. Súhlasíte s týmto výrokom? Prečo áno alebo prečo nie?
4. Yancey píše: „Teraz už rozumiem, že celý Ježišov život stojí alebo padá na jeho tvrdení, že je Bohom.“ Prečo je božskosť Ježiša takou podstatnou doktrínou? Ako by ste ju pred niekým obhájili, alebo ako by ste ju niekomu vysvetlili?
5. Čo vás na Ježišovi najviac ohromuje, alebo čo vyvoláva váš veľký úžas?
6. Ježišov priamy prístup bol charakterizovaný autentickosťou, integritou a odstraňovaním akýchkoľvek bariér vo vzťahu medzi ľuďmi a Bohom. Ak by hovoril priamo k vám tak, ako hovoril k ľuďom jeho doby, čo si myslíte, že by pre vás bolo jeho výzvou?
7. Ako napomohlo spoznávanie Ježiša vašej schopnosti mať s Bohom dôverný vzťah?
8. Vzťah s Ježišom nie je jednorazovou udalosťou, ktorá končí pri obrátení. Stať sa kresťanom je len úvodom k tomu, čo Boh zamýšľa ako začiatok pokračujúceho dôverného vzťahu s ním. Ako plánujete rásť vo vašom poznaní Ježiša a vo vašom vzťahu s ním?

Praktické činy poslušnosti

1. Ako táto diskusia zmenila vaše pôvodné porozumenie tejto téme? Svoje myšlienky zhrňte tu:
2. Ako by mohli tieto zmeny veľmi prakticky ovplyvniť váš život (správanie, postoje, atď.)?
3. Umožnite ostatným sledovať váš rast: Stanovte si ciele rastu v tejto oblasti vašej viery a podelte sa s nimi vo vašej skupine alebo s moderátorom skupiny.

S Božou pomocou budem:

Tento študijný materiál a jeho kópie poskytuje slovenský vydavateľ užívateľom bezplatne. Jeho vydávanie však má svoje náklady. Pomôžete nám, ak ako vďačný používateľ tejto lekcie svojim príspevkom podporíte prípravu a vydanie ďalších kurzov. Ďakujeme Vám. Podrobnejšie informácie o podpore na: www.cb.sk/index.php/kniznica/zborova-kola